

'Ik maak zelf nooit verschil tussen Osis en Wesis'

Interviewserie: 'De DDR in het leven van een nieuwe generatie'

Achtergrond - 2 oktober 2014 - Auteur: Marja Verburg

Peter Schimke (27) was 3 toen de Muur viel. “Toen ik klein was, hoorde ik woorden als DDR, Stasi en partijbonzen. Ik begreep niet waar dat over ging.” Later raakte hij geïnteresseerd in de DDR. Schimke woonde tot en met zijn negentiende in een klein Oost-Duits dorpje vlak bij Bautzen, waar hij ook werd geboren. Tegenwoordig is hij schrijver en woont hij met zijn vriendin in Singapore. Drie vragen over zijn wortels in de DDR.

Waarmee associeer je de DDR?

Het blijft even stil. Dan zegt Schimke voorzichtig: “Met een stuk geschiedenis. Ik ben wel in de DDR geboren, maar ik heb er nooit bewust geleefd. Ik was 3 toen de Muur viel.

Toen ik klein was, hoorde ik woorden als DDR, Stasi en partijbonzen. Ik begreep niet waar dat over ging. Maar als je opgroeit, begrijp je dat je familie opgesloten was in eigen land. Dan ga je begrijpen wat vrijheid is.

Wat ik nog weet, is het WK voetbal van 1990 (toen de BRD wereldkampioen werd - red.). Ik was toen nog heel klein, maar dat was op tv, dat Duitsland speelde. Dat was net na de val van de Muur, maar nog voor de eenwording. En ik weet nog dat het op de lagere school ging over de nieuwe deelstaten. Ik begreep niet wat ze daarmee bedoelden, hoe dat zat met oude en nieuwe deelstaten.

Toen ik ouder was, raakte ik geïnteresseerd in de DDR. Ik hoorde mijn ouders erover praten. Of familie, op verjaardagen. Over sommige dingen mocht je het niet hebben. Bijvoorbeeld dat een buurman bij de Stasi (de Oost-Duitse geheime dienst - red.) had gezeten. Maar de DDR was een thema dat steeds weer opdook. Misschien bij ons in Bautzen meer dan ergens anders, omdat we das *gelbe Elend* hadden. Dat was een gevangenis voor politieke gevangenen, zo werd dat gebouw genoemd. Daar werd ook op school over verteld.

In de jaren negentig ging het veel over *Osis* en *Wesis*. De *Wesis* waren

arrogant, niet zo goed. Dat hoorde je bijvoorbeeld ook op tv, dat was dan vaak grappig bedoeld, maar dat begrijp je als kind niet echt. Wij hadden familie in het Westen en die vond ik heel aardig. Wie waren dan die *böse Wessis*?

Ik ben als kind eigenlijk nooit echt in West-Duitsland geweest. Pas later leerde ik West-Duitsers kennen. Dan merk je dat er niet veel verschillen zijn. Je hebt ook arrogante *Ossis*. Ik heb dat verschil in ieder geval nooit gemaakt.”

Welke rol speelt de Duitse deling in je leven?

Serie: De DDR in het leven van een nieuwe generatie

Een nieuwe generatie is opgegroeid in het verenigde Duitsland. Toch blijkt dat de DDR nog steeds vaak een rol speelt in het leven van de van oorsprong Oost-Duitsers van deze generatie. Duitslandweb laat hen aan het woord.

“Nou, de deling... de éénwording speelt een grote rol. Anders had ik nu niet in Singapore gezeten. De deling is een deel van de Duitse geschiedenis. Maar die speelt niet per se in mijn leven. Het is net zoiets als de Tweede Wereldoorlog of het Duitse keizerrijk. Maar het is wel geschiedenis waar ik wat over wil weten, waar ik wat over moet weten.

Als ik in Duitsland ben, wordt het niet echt meer genoemd, merk ik. Nou ja, het gaat wel over de economische verschillen tussen Oost en West. En ik ben me bewust van de voordelen die ik heb door het einde van de deling. Dat ik kan reizen, kan doen wat ik wil. Na de middelbare school wilde ik op reis. Toen ik dat aan mijn vader vertelde, zei hij: ‘Ja, doe dat. Ik kon dat vroeger niet.’

Toen ik 19 was ben ik gaan reizen, drie jaar lang, en werkte ik. Ik heb in Engeland gewoond en ben in Nieuw-Zeeland en Japan geweest. Daarna ben ik in Amsterdam gaan studeren, literatuur en filmtheorie en heb ik een jaar in Spanje gewoond. Sinds dit voorjaar woon ik in Singapore. Mijn vriendin kreeg daar een baan en ik ben met haar meegegaan.”

Word je wel eens met je DDR-achtergrond geconfronteerd en hoe is dat?

“Ik ben er op reis wel op aangesproken. In Engeland en Nieuw-Zeeland, door ouderen, die veel Duitsers kenden. ‘Je komt zeker uit Oost-Duitsland’, zeiden ze dan. Omdat ik spontaan was, flexibel en omdat ik handig was met reparaties en mezelf dingen kon leren. Zij zagen een groot verschil: West-Duitsers moest je alles eerst uitleggen, zeiden ze, en dan deden ze het goed. Oost-Duitsers deden dingen vanzelf. We hebben het er wel over gehad waar dat door kon komen. Misschien omdat Oost-Duitsers het gewend waren dat er gebrek was aan spullen. Dat je jezelf moest kunnen helpen.

Maar eigenlijk is het eerder andersom: dat ik er niet naar word gevraagd, maar dat ik er zelf over vertel. Als je op reis wat verder weg bent, weten mensen soms helemaal niet wat dat is, de DDR, de Stasi, of een Stasi-akte. Veel mensen kunnen zich dat helemaal niet voorstellen. In Spanje trouwens wel, daar kennen ze zelf de verhalen van Franco.

Ik heb het er hier in Singapore wel eens over met Koreaanse vrienden. Die weten natuurlijk zelf wat dat is, een deling. Zij kunnen zich een hereniging niet voorstellen. Dat is veel te duur, zeggen zij. Maar je moet dat helemaal niet economisch benaderen. Het gaat om andere dingen, om vrijheid.

Maar ik zie mezelf niet als ambassadeur van de DDR, hoor. Het is meer dat ik erover vertel als het ter sprake komt. Als ik met vrienden een film kijk over onderdrukking of over spionnen of zo. Dat kan toch helemaal niet, zeggen ze dan. Dan vertel ik over de DDR.”

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/13325/ik-maak-zelf-nooit-verschil-tussen-ossis-en-wessis>